

4. Резван О. О. Рефлексивна позиція студентів вищих технічних закладів освіти як фактор їхньої фахової реалізації. Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах : зб. наук. пр. / [редкол.: Т. І. Сущенко (голов.ред.) та ін.]. – Запоріжжя, 2012. – Вип. 27(80). – 596 с. – С. 554 – 559.
5. Семенова Е.В. Современное образовательное пространство в контексте изменений взаимодействия культур // Философия образования. 2011. №3(36). С. 148—155.

Самостійна робота як важливий чинник формування професійно-компетентного фахівця

Соколова Г.П

Харківський національний університет міського господарства імені О.М. Бекетова

м. Харків, Україна

galasokolovadudova@gmail.com

Особливо значуща проблема організації самостійної роботи у навчанні іноземних студентів, де вона виявляється необхідним методом їхнього навчання.

Особливу увагу слід приділяти організації самостійної роботи студентів підготовчих факультетів та перших курсів, тому що входження в нові умови роботи передбачає зміну раніше сформованих стереотипів життя і діяльності. Студент повинен адаптуватися до нових умов і вимог навчання у ЗВО. У нього повинен сформуватися деякий комплекс нових умінь: вміння слухати і записувати лекції, конспектувати першоджерела, самостійно організовувати щоденні поза аудиторні заняття, користуватися науковою бібліотекою, швидко знаходити джерела інформації.

У рамках анкетування, метою якого був розгляд окремих сторін організації самостійної роботи студентами першого курсу, студентам були запропоновані такі питання: яку загальну кількість часу першокурсники витрачають на самостійну позааудиторну роботу і наскільки стабільним є режим цієї роботи. Отримані результати характеризують особливості режиму самостійних занять першокурсників і свідчать про необхідність спеціальної, систематичної роботи з ознайомлення студентів із гігієнічними основами правильної організації режиму праці та відпочинку, з критеріями, що необхідно враховувати у виборі конкретного варіанту режиму. Така робота повинна

здійснюватися усіма викладачами, а організація цієї роботи і розробка програми, спрямованої на підвищення продуктивності самостійної роботи, покладається на викладача мовної підготовки в діаді викладач - викладач.

До програми підвищення продуктивності самостійної роботи має увійти: формування у студентів самосвідомості, самооцінки, позитивного ставлення до навчальної діяльності; формування вміння активного навчання, ефективного розподілу часу, моніторингу та оцінки свого академічного зростання, активного слухання і конспектування, активного читання, засвоєння предметного змісту в контексті конкретних дисциплін, написання письмових робіт, пошуку, відбору, обробки та оцінювання інформації; формування готовності до тестів та іспитів; освоєння технік, які поліпшують запам'ятовування.

Успішність самостійної роботи визначається ступенем підготовленості студента. Самостійна робота передбачає максимальну активність студентів у таких аспектах як організація розумової праці та пошук інформації. Психологічні передумови розвитку самостійності студентів полягають у їхніх успіхах в навчанні, позитивному ставленні до навчання, зацікавленості та захопленості дисципліною. Вагомим чинником стає розуміння щодо навичок і досвіду творчої діяльності, набуття яких детермінується коректною організацією самостійної роботи.

Самостійна робота є складовою частиною навчальної роботи і має метою закріплення і поглиблення отриманих знань і навичок, пошук і придбання нових знань, а також виконання навчальних завдань, підготовку до майбутніх занять, заліків та іспитів.

Результатом самостійної роботи стає не тільки оволодіння кожною дисципліною, але й формування навичок самостійної роботи взагалі, в усіх видах діяльності: навчальній, науковій, професійній, здатності приймати на себе відповідальність щодо самостійного вирішення проблеми, знаходження конструктивного рішення, виходу із кризової ситуації. Самостійна робота завершує завдання всіх видів навчальної роботи та має виховне значення,

оскільки вона формує самостійність не тільки як сукупність умінь і навичок, а також як важливу рису характеру в структурі особистості сучасного фахівця вищої кваліфікації.

Самостійна робота виконується студентами на різних етапах процесу навчання: під час отримання нових знань, їх закріпленні, повторенні та перевірці. Систематичне зменшення безпосередньої допомоги викладача стає засобом підвищення творчої активності студентів.

Активізація творчої активності студентів забезпечується певними аспектами організації самостійної роботи у процесі фахової підготовки іноземних студентів.

Навчально-виховний процес не матиме необхідного результату, якщо він буде відірваним від вирішення завдань особистісного та професійного зростання індивіда. Тому зусилля з формування та самоформування особистості студентів з перших днів навчання у ВНЗ обов'язкові для того, щоб забезпечити високий рівень успішності та формування компонентів професійної підготовленості.

Згідно нової освітньої парадигми незалежно від спеціалізації і характеру роботи будь-який фахівець-початківець повинен володіти фундаментальними знаннями, професійними вміннями та навичками діяльності свого профілю, досвідом творчої та дослідницької діяльності з рішення нових проблем, соціально-оціночної діяльності. Цей досвід формуються саме в процесі самостійної роботи студентів. Посилення значення самостійної роботи на всіх етапах освітнього процесу у ЗВО дозволить удосконалити процес підготовки іноземних фахівців і підвищити якість одержуваної ними освіти, що, у свою чергу, може підвищити привабливість українських закладів вищої освіти і дати відчутний економічний ефект.